

УДК 006.015.5:378

МОДЕЛІ УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІЧНОЮ ЕФЕКТИВНІСТЮ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВНЗ

Ст. викл. О.В. Черниш

Київський національний університет технологій та дизайну

Мета і завдання. Головною метою даної публікації є аналіз підходів щодо покращення навчального процесу у вищих навчальних закладах. Це дозволить випускати ВНЗ більш досвідчених і конкурентоспроможних спеціалістів. Що і являється однією з ключових цілей кожного з вищих навчальних закладів.

Об'єкт та предмет дослідження. Об'єктом дослідження є процес формування системи управління економічною ефективністю вищого навчального закладу.

Методи та засоби дослідження. У ході наукового дослідження використано абстрактно-логічні методи (зокрема, наукового абстрагування, аналогії та співставлення, індукції та дедукції, аналізу і синтезу),

Наукова новизна та практичне значення отриманих результатів. Практичне значення та актуальність даної роботи полягає в тому, що на сьогодні знання є основним ресурсом, що забезпечує розвиток суспільства і реальну конкурентоспроможність країни. Тому у системі вищої освіти України пріоритетними заходами є: удосконалення змісту підготовки фахівців з різних напрямків, форм і методів організації навчального процесу у ВНЗ, підвищення ефективності та якості навчання. Суттєву роль в удосконаленні навчального процесу відіграє впровадження новітніх методів активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів та інтерактивних технологій навчання.

Результати дослідження. Сучасні стратегії економічної політики України спрямовані на подальший розвиток національної системи освіти, адаптацію до умов ринкової економіки, впровадження інновацій, трансформацію та інтеграцію в світове освітнє співтовариство. Формування інноваційної моделі розвитку суспільства розширює коло функціональних особливостей системи вищої освіти в напрямку поєднання функції передачі накопиченого суспільного досвіду, знань та навичок зі сприянням у розробці нових наукових ідей, технічних рішень і технологічних процесів та підготовкою фахівців нового рівня, які відзначаються розвинутими аналітичними та професійними здібностями. Виконання цих завдань у системі вищої освіти сприятиме досягненню її основної мети – підготовці фахівців, професійно-кваліфікаційні характеристики яких відповідають потребам соціально-економічного розвитку суспільства і є визначальними чинниками їх конкурентоспроможності на національному та міжнародному ринках праці.

Розглянути управління економічною ефективністю навчання можна на принципах TQM (управління якістю) вищої освіти у вищому навчальному закладі, яка допоможе організувати підсистеми стимулювання викладачів та студентів, мотивації навчання та підвищення кваліфікації професорсько-викладацького складу.

Під моделлю управління якістю вищої освіти у вищому навчальному закладі розуміють сукупність принципів, аспектів та процесів науково-освітньої та соціально-культурної діяльності вищого навчального закладу, а також критеріїв та показників, які визначають рівень якості цих аспектів та процесів.

Аналіз наукових джерел з проблем якості вищої освіти показує, що в світі існують такі моделі управління якістю вищої освіти:

- Управління якістю вищої освіти на базі стандартів ISO 9001;
- Управління якістю вищої освіти на базі принципів TQM;
- Модель Європейського фонду з менеджменту якості (EFQM);
- Модель Центру досліджень політики в галузі вищої освіти – університету

Тверте (Нідерланди) – SHEPS;

- Модель Асоціації університетів Нідерландів (VSNU);
- Бельгійсько-нідерландська модель (HBO ExpertGroup);
- Модель національної американської премії з якості MalkolmBaldrigeQualityAward в галузі освіти;
- Модель еталонного тестування для австралійських університетів. [1]

В основу всіх цих моделей покладено процесний підхід до діяльності вищого навчального закладу, при цьому увага акцентується на вході (основні ресурси), виході (результати) в умовах діяльності вищого навчального закладу.

Модель TQM передбачає наявність у вищому навчальному закладі чіткої місії, стратегічних цілей, які формуються в результаті всебічного дослідження потреб зовнішнього середовища (потреб суспільства, регіону тощо). Модель управління якістю TQM, називають ще всезагальним управлінням якістю, оскільки вона передбачає процесний підхід до діяльності вищих навчальних закладів і використовує ефективні методи та інструменти управління якістю.

Кожній організації потрібне безперервне вдосконалення для того, щоб зберегти наявні та досягати більш нові переваги перед організаціями-конкурентами. Одним із методів безперервного вдосконалення є управління діяльністю організації відповідно відомому циклу Демінгу PDCA – планування (Plan), забезпечування (Do), контроль (Check), покращення (Act). Методологія PDCA представляє собою простіший алгоритм дій керівника по управлінню процесом і досягнення його цілей та застосовний до всіх вище визначених процесів системи управління якістю ВНЗ [2].

Запровадження процесного підходу до управління вищими навчальними закладами дає змогу раціонально використовувати ресурси для забезпечення життєдіяльності ВНЗ та гарантувати прозорість щодо відповідальності, прийняття рішень тощо. Особливості процесного підходу полягають у цілеспрямованості будь-якої дії та процесу на кінцевий результат: задоволення вимог споживачів, виконання вимог законодавства, а також виконання вимог установлених у межах самого вищого навчального закладу.

Цикл PDCA забезпечує управління якістю через її складові в кожному із процесів, визначених для управління. Особливу увагу при документуванні процесів СУЯ ВНЗ слід приділяти меті, показникам результативності та взаємозв'язкам процесу, адже ці ознаки процесу будуть використані в подальших дослідженнях для застосування системного підходу до управління ВНЗ [3].

Висновки. Підвищення якості освітньої та наукової діяльності, ефективності управління вищим навчальним закладом в цілому, створює конкурентні переваги для університетів на міжнародному рівні. А сама система управління якістю використовується як технологія управління та постійного розвитку вищого навчального закладу.

Ключові слова. вищий навчальний заклад, система управління якістю, якість навчального процесу, методи покращення якості навчального процесу.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Сідлярєнко А. В., Сілонова Н.Б. Аналіз сучасних систем менеджменту для покращення навчального процесу у ВНЗ // SCIENTIFIC RESEARCHES AND THEIR PRACTICAL APPLICATION. MODERN STATE AND WAYS OF DEVELOPMENT '2015 SWorld – 6-18 October 2015
2. Побудова системи управління якістю вищих навчальних закладів: Посіб. для студ. вищ. навч. закл.: у 2 кн. / Л.М. Віткін, С.М. Лаптев, Т.В. Фініков та ін. — К.: Таксон, 2009. — 564 с.
3. Використання PDSA для покращення якості навчання [електронний ресурс] – Режим доступу: <http://agrostandart.com/yakist/30-osoblyvosti-zastosuvanniaprotsesnoho-pidkholdu-pry-rozrobsi-systemy-upravlinnia-iakistiuvyshchohonavchalnoho-zakladu>